

Türkçe Günlükleri

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

18 HAZİRAN PERŞEMBE

THY, "Sky Life", İstanbul Deniz Otobüsleri "Sea Life" adında dergiler yayımlarken, çıkardıkları dopdolu dergiyi pınlı pınlı bir Türkçe sözcükle "Yolculuk" adını verdiklerini gördüğüm günden beri Kâmil Koç otobüsleriyle "yolculuk" yapıyorum. Oğlum ve kız arkadaşları kısa bir tatil için Varan firmasından internet aracılığıyla bilet almak istediklerinde fark ettik. Varan, soyadları aynı olmayan kadınla erkeği yan yana oturtmuyor. Bileti almaya çalışırken istediği, tercihi söz konusu değil. Cinsiyetler doğru bildirildiğinde istek onaylanmıyor. Ya kız / erkek arkadaşınızla, firmanın size uygun gördüğü "bay yanı / bayan yanı" uygulaması çerçevesinde "harem - selamlık" düzeninde gideceksiniz ya da kendinizi aynı cinsiyetteymiş ya da aynı soyadını taşıyormuş gibi göstererek sahtekârlık yapmak zorundasınız. Ne yapıyor Varan? Evli olmadığınız sürece bir kadın ve bir erkek olarak yan yana yolculuk yapamazsınız, diyor. Kadınsanız başka bir kadının yanına oturabilirsiniz ancak; erkekseniz başka bir erkeğin yanına. Yolcunun istediğinin hiç mi hükmü yok? Ne demek bu? Namusumuzu mu koruyor Varan; yoksa bizi şeriat düzenine mi alıştırmaya çalışıyor?

20 HAZİRAN CUMARTESİ

Çocuklar masal sever. Büyüklere de sever aslında; ama pek belli etmezler. Yaz tatilinde çocuklarla birlikte masal okumak zevkli olmaz mı? Yücel Feyzioğlu'nun, 1982 yılından beri üzerinde çalıştığı "Türk Dünyası Masallar Dizisi" yayımlanmaya başladı. Trabzon valiliği tarafından basılan altı masal kitabı şunlar: *Keloğlan ile Kahkaha Hanım* (Anadolu Masalları), *Cırtan ile Çilibik* (Azerbaycan ve Dağıstan masalları), *Yarı Kulak* (Türkmen masalları), *Aldar Kôse* (Kazak masalları), *Er Tapıldı* (Kırgız masalları), *Murkumomo ile Çomotay* (Özbek masalları). Bunlara Amasya Valiliği'nin desteğiyle *Serçe Koyun Avlarken* adıyla Uygun Masalları, *Açıl Kabağım Açıl* adıyla Kosova masalları da eklenmiş. Nasıl güzel, nasıl sevimli kitaplar... Projenin sahibi, Trabzon Valisi Nuri Okutan, "Çocukların birbirlerine Bat-Man, Örümcek Adam, He-Man, Tarzan gibi yabancı süper kahramanların isimleriyle seslendiklerine" dikkat çekek bu çalışma için, "Bu aynı zamanda edebiyatımıza karşı

bir görev ve çağdaş batı kültürüyle yarışmanın, bütünleşmenin ön koşulu." demiş. Nuri Okutan, Kocaeli valisi olduğu zamandan beri, "İşte bize böyle valiler lazım." dedirten önemli bir insan.

Homeros'tan Masallar, Boyut Kitapları tarafından yayımlanmış. Kitabının üzerinde yazanlar çok beğendim; aynen alıntılıyorum: "Eski Grekçe bir zamanlar Anadolu'da yaygın kullanılan bir dildi. Masallarda adı geçen yerler de Anadolu ve Trakya kentlerimiz ve Ege Denizi'dir. Troya, Bergama ve Kral Midas'ın ülkesi Frikya Anadolu'dadır. Bu masalların hemen hemen tümünü yazan Homeros, Anadolu'da bir ozandır. Halikarnasoslu (Bodrumlu) ünlü tarihçi Herodotos da Tarih adlı kitabında bu masalların hep yineler durur. Öyleyse bu masallar, Karacaoğlan ve Nasrettin Hoca öyküleri gibi bizimdir." Kitabı Özcan Koyunoğlu Gündüz yazmış, Mehmet Koyunoğlu resimlemiş.

Evlilya Çelebi İstanbul'da masal kitabı değil; ama masal kitapları arasında anılabilir. Adından anlaşılacağı gibi, Evlilya Çelebi, günümüzün İstanbul'unda dolaşır. Kendisinin anlattığı İstanbul'la bugünkü İstanbul da böylece karşılaştırılmış oluyor. Yazan, Mustafa Aslan, yayımlayan Bengül Çocuk. *Mavi Munzur Masalları* (Babek Yayın) Muzaffer Oruçoğlu'nun masal kitabı. Bu kitabın da arkasından alıntı yapacağım: "Masal, miş'lanmış gelecek. Erişilmezliği yaşamımıza taşıyan efsun. Bebek gamzesi. Geçmişimizde kalan, günümüze uğramayan ve sonsuzluğun ötesinden, mavi bulut sisinden iri gülümseyen özgürleşme cinnetimiz. Masal, dolaysız, ışıklı, duru ve derin, yaşama açılan ilk bakışın ilk merakı gibi merak doğuran. Yabancılaşmamızın, sahra sükûnetimizin, illetimizin panzehiri. Ferda Izbudak Akıncı roman ve öykünün yanı sıra son yıllarda çok güzel çocuk kitapları da yazıyor. *Su Masalları* (Resimleyen: Bülent Gültek, yayınevi: Tudem) da bunlardan biri. Kitap, Deniz Feneri, Kırmızı Balık, Kumsaldaki Deniz Kabukları adlı üç çağdaş masal içeriyor.

22 HAZİRAN PAZARTESİ

"Carne" İtalyancada ve İspanyolcada "et" anlamına gelirmiş. Benim bu adla gördüğüm lokanta İstanbul'un tek "koşer" lokantasıymış. Joshua Bear, Vikipedi'den bulduğu "koşer / kaşer"le ilgili bilgiyi de gönderdi. Musevilik dinine göre; yenilmesi ve kullanılmasında dinen bir sakınca bulun-

mayan helal ürünlere bu ad verilmiş.

Okşan Aytolu, "Et lokantası" demek varken (ya da başka bir isim koymak) hem yazımıyla hem de anlamıyla yabancı dilde bir ad kullanılmış olması'nın üzücü olduğunu düşünüyor (benim gibi). Ali Murat Atay, bu adın, "Amerikanca" değil de hiç olmazsa İspanyolca olmasını avutucu bulduğunu bildirirken müjde sayılabilecek bir de haber vermiş: "GS'nin yeni forma reklamı anladığım kadıyla bu yıl 'Türk Telekom' oluyor, hem de 'ü' ve 'k' harfleriyle. " Çok güzel de neye sevindiyimizi düşününce bir garip oluyor insan. Türkiye'de "Türk" sözcüğünün "Türk" diye yazılmasına seviniyoruz. Sevindiyimiz şey ne kadar üzücü aslında.

Akın Çubukçu, "Bence bu lokantanın adını koyan özentili düşkünü, bir yerlerden 'carne'nin İtalyanca 'et' demek olduğunu duymuş, yabancı adların işyerlerine çok fazla bir getiri sağlayacağı saf inancıyla, lokantasına böyle bir adı vermiş." diye yorumunu yazdıktan sonra, uzun zamandan beri sormayı düşündüğü soruyu geçmiş. Gerçekleşmek eyleminin yanlış kullanılması... Bu konuda çok yazıldı; ama ne bir düzelme oldu ne de azalma. Diyor ki Akın Çubukçu: "Gazetelerde okuyoruz, televizyonlardan duyuyoruz. 'Bilmem ne Kongresi İstanbul'da gerçekleşti.', 'Falanca partinin genel kurulu Ankara'da gerçekleşecek.' Bildiğim kadıyla, şimdiye kadar görülmemiş bir olay, yüzyıllardan beri ortaya konamayan bir kavramın, bir düşüncenin yaşama geçirilmesi gerçekleşebilir. Venus'e insanlı bir uzay gemisinin ulaştırılması, atomun yapısını tümüyle çözebilecek bir matematik bilgisine ulaşmak, soğuk füzyonu kullanılabilmek kılmak bir gün gerçekleşebilir. Ama bir partinin kongresi, bir demerin genel kurulu insanlarnın isteği doğrultusunda, istenilen her an yapılabilir, düzenlenebilir." Yalnız kongreler ve genel kurullar için değil ki trafik kazaları için bile kullanılıyor "gerçekleşmek" sözcüğü. "Eskişehir yolunda gerçekleşen trafik kazasında..." diye başlayan haberler pek tanıdık gelmiyor mu kulaklara? Sanki insanlar bir trafik kazasının eksiksiz biçimde gerçek olabilmesi için ellerinden geleni yapmışlar! ■

www.feyzahepcilingirler.com / feyzahep@gmail.com

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türk Dili Bölümü
Çukursaray Binası Kat: 2, Barbaros Bulvarı-34349 Yıldız/İst.